

Sygn. akt IV CNP 32/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi pozwanego
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w O.
z dnia 1 marca 2012 r., w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko L. M.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 lutego 2013 r.,

- 1) **stwierdza niezgodność z prawem wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 marca 2012 r. w części zasądzającej odsetki skapitalizowane od kwoty 4735,33 zł oraz w zakresie orzeczenia o odsetkach od zaległych odsetek za okres poprzedzający wniesienie pozwu**
- 2) **oddala skargę w pozostałym zakresie**
- 3) **oddala wniosek o zasądzenie kosztów postępowania wywołanego skargą na rzecz pozwanego**

Uzasadnienie

Pozwany L. M. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 marca 2012 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 7 listopada 2011 r. Powód M. M., będący podwykonawcą robót budowlanych (ocieplanie ścian), dochodził od pozwanego jako zamawiającego kwoty 31 649 zł tytułem niezapłaconej części wynagrodzenia z odsetkami ustawowymi od 20 listopada 2010 r. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że dochodzona kwota uwzględnia odsetki od zaległych wierzytelności 6 347 zł i 46 886,33 zł w łącznej wysokości 5 757,67 zł. W następnym zdaniu stwierdził natomiast, że otrzymaną na poczet wynagrodzenia kwotę 27 342,33 zł zaliczył najpierw na poczet odsetek, wobec czego do zapłaty pozostała kwota 31 648,34 zł z ustawowymi odsetkami od 20 listopada 2010 r. Wyrokiem z dnia 7 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 26 912,52 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2010 r., oddalił powództwo w pozostałej części i rozstrzygnął o kosztach postępowania. Sąd ustalił, że przedmiotem sporu nie są roboty określone w umowie z 31 sierpnia 2009 r. lecz jedynie rozszerzony zakres prac ujęty w aneksie z dnia 18 listopada 2009 r., to znaczy wykonanie ocieplenia ściany z klatkami schodowymi budynku nr 15 przy ul. T. za wynagrodzeniem 65 zł za m²; ocieplenie szczytu budynku nr 15 za wynagrodzeniem 35 zł za m²; ocieplenie półszczytu budynku nr 15 za wynagrodzeniem 35 zł za m²; a także następujące roboty w budynku przy ul. T. 13: ocieplenie ściany balkonowej za wynagrodzeniem 60 zł za m² i ocieplenie półszczytu za wynagrodzeniem 30 zł za m². Za prace wykonane w budynku przy ul. T. 15 powód wystawił fakturę na kwotę 41 837 zł. Pozwany zapłacił z niej 35.490 zł, do zapłaty pozostało 6 347 zł. Za prace w budynku przy ul. T. 13 (ocieplenie ściany balkonowej, półszczyt, położenie terakoty, parapety i dodatki) powód wystawił fakturę na kwotę 46.886,33 zł, stosując stawki wynagrodzenia w kwotach 35 zł i 65 zł za m². Sąd pierwszej instancji skorygował wartość robót na budynku nr 13, przy przyjęciu stawki 60 zł i 30 zł za m², do kwoty 42.150,50 zł. Przyjął, że podwyższone stawki strony uzgodniły tylko dla robót przy

budynku nr 15, więc ujęte w fakturze wynagrodzenie za prace przy budynku nr 13 zostało zawyżone o 4 735,82 zł.

Podniesione przez pozwanego zarzuty potrącenia Sąd Rejonowy uznał za nieudowodnione.

Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego zawierającą zarzuty nieuwzględnienia, że między stronami sporny jest zakres prac a także że zasądzona kwota obejmuje skapitalizowane odsetki od oddalonego roszczenia; sprzeczności istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału, nienależytej oceny dowodów, braku precyzyjnych ustaleń faktycznych oraz uwzględnienia jako podstawy rozstrzygnięcia materiału objętego prekluzją przewidzianą w art. 479¹² § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji powtórnie poddał ocenie postępowanie dowodowe i stwierdził, że ustalenia faktyczne są prawidłowe, przy czym niesporne jest zawarcie przez strony aneksu obejmującego roboty będące źródłem roszczenia już po wykonaniu wcześniejszej umowy z 31 sierpnia 2009 r. Aneks precyzyjnie ujął w tabelach zakres zleconych robót ze wskazaniem ocieplanych elementów, ich powierzchni i stawki wynagrodzenia. Sąd Okręgowy uznał, że faktury obejmują wykonany zakres robót. Konieczna była jednak dokonana przez Sąd Rejonowy korekta stawki wynagrodzenia za roboty na budynku przy ul. T. 13. Sąd przyjął, że przedmiotem oceny może być tylko pisemna umowa, gdyż zastrzegły formę pisemną pod rygorem nieważności. Na jej podstawie Sąd określił zakres robót, zwracając uwagę, że strony przed Sądem pierwszej instancji oświadczyły, że obmiary nie budzą ich wątpliwości.

Na temat zarzutów związanych z zasądzeniem odsetek od oddalonego roszczenia Sąd Okręgowy nie wypowiedział się.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego pozwany oparł na obu podstawach przewidzianych w art. 424⁴ k.p.c. Naruszenie prawa materialnego wiązał z uchybieniem:

- art. 65 § 2 k.c. przez przyjęcie, iż zakres wykonanych przez powoda prac (szczególnie powierzchni), określony w treści aneksu z dnia 18 listopada 2009 r. do umowy z dnia 31 sierpnia 2009 r., nie obejmuje całości robót, w tym zrealizowanych przed podpisaniem tego aneksu;

- art. 359 § 1 k.c. i art. 481 § 1 k.c. poprzez zaaprobowanie przez Sąd Okręgowy orzeczenia Sądu I instancji w całości, podczas gdy powód dochodził m.in. zapłaty kwoty 46.886,33 zł oraz skapitalizowanych odsetek od tej należności za okres od dnia 28 stycznia do dnia 19 listopada 2010 r. w kwocie 4.959,67 zł, zaś w sytuacji uznania za niezasadne roszczenia głównego co do kwoty 4.735,82 zł stosownej korekcie winny podlegać także skapitalizowane odsetki;

- art. 482 § 1 k.c. poprzez zaaprobowanie przez Sąd Okręgowy orzeczenia Sądu pierwszej instancji w zakresie odsetek, w sytuacji gdy powód skapitalizował odsetki na dzień 19 listopada 2010 roku, które stanowiły łącznie kwotę 5.757,67 zł i domagał się zasądzenia odsetek także od tych odsetek od dnia 20 listopada 2010 r. do dnia zapłaty, a pozew został wniesiony 22 grudnia 2010 r., co doprowadziło do zasądzenia odsetek od zaległych odsetek za okres poprzedzający wytoczenie powództwa;

Pozwany wskazał także następujące naruszenia przepisów postępowania:

- art. 378 § 1 k.p.c. poprzez brak rozpoznania sprawy w granicach apelacji, a w szczególności brak odniesienia żądań powoda do postanowień umownych, uwzględnienia przepisów prawa materialnego regulujących kwestie odsetek i rozważenia wszystkich zarzutów apelacji;

- art. 382 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak rozważenia i uwzględnienia okoliczności wynikających z przeprowadzonych dowodów, a w szczególności dotyczących zakresu prac objętych treścią aneksu z dnia 18 listopada 2009 r. do umowy z dnia 31 sierpnia 2009 r., a także - kwestii dotyczących odsetek.

Wskazując na powyższe podstawy pozwany wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art. 65 § 2 k.c., art. 359 § 1 k.c. i art. 481 § 1 k.c., art. 482 § 1 k.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie przewidziane w art. 424¹ i nast. k.p.c. ma za zadanie zbadanie legalności jurysdykcyjnej działalności sądów powszechnych i umożliwia stronie realizację przewidzianego w art. 417¹ § 2 k.c. obowiązku uzyskania we właściwym postępowaniu stwierdzenia niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem. Przedmiotem badania w tym postępowaniu jest niezgodność z prawem prawomocnych orzeczeń rozstrzygających sprawy ostatecznie i merytorycznie, przy czym ocena, czy orzeczenie może być uznane za bezprawne dokonywana jest przy zastosowaniu autonomicznego pojęcia bezprawności, zgodnie z którym za orzeczenie niezgodne z prawem - w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.o. - uważać należy orzeczenie, które jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Podstawą skargi nie mogą być przy tym zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 424⁴ zd. drugie k.p.c.), także wtedy, kiedy ujęte zostały w formie nawiązującej do innych przepisów postępowania. W związku z tym nie mogły odnieść skutku, jako niedopuszczalne, zarzuty dotyczące naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. ani też art. 382 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., gdyż ich rzeczywistą treścią jest polemika z ustaleniami faktycznymi co do zakresu robót objętych aneksem z dnia 18 listopada 2009 r. i wykonanych na jego podstawie przez powoda, oparta na kwestionowaniu oceny materiału dowodowego, nie zaś pominięcie części materiału bądź uwzględnienie nieaktualnego stanu rzeczy. Interpretacja postanowień umownych, dokonana przy uwzględnieniu okoliczności związanych z zawarciem aneksu, mająca na uwadze sposób ujęcia przedmiotu umowy i stanowiska prezentowane przez strony w toku procesu (co do niesporności obmiaru) respektuje kryteria przewidziane w art. 65 § 2 k.c. i nie uzasadnia zarzutu naruszenia tego przepisu.

Natomiast zgodzić się należy ze skarżącym, że wyrok Sądu Okręgowego rażąco naruszył art. 378 § 1 k.p.c. w zakresie rozstrzygnięcia o skapitalizowanych odsetkach od oddalonego roszczenia o zapłatę kwoty 4 735,33 zł, o którą umniejszona została faktura za roboty przy budynku na ul. T. 13. W związku z

niejasnym określeniem przez powoda w pozwie, czy jego żądanie zawiera skapitalizowane odsetki, czy też nie i oczywistym wpływem obniżenia należnego wynagrodzenia na prawidłowość dokonanych wcześniej zaliczeń, nieustosunkowanie się do podniesionego przez pozwanego zarzutu wadliwego orzeczenia o odsetkach przez Sąd Okręgowy musi być uznane za nieprawidłowe. Niewątpliwie doszło także do naruszenia art. 359 § 1 k.c. i art. 481 § 1 k.c. Bez wyjaśnienia mechanizmu zaliczeń przedwczesna byłaby ocena, czy doszło też do naruszenia art. 482 k.c.

W konsekwencji należało uwzględnić skargę w zakresie żądania stwierdzenia niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 marca 2012 r. w części zasadzającej odsetki skapitalizowane od kwoty 4.735,33 zł oraz w zakresie orzeczenia o odsetkach od zaległych odsetek za okres poprzedzający wniesienie pozwu. W pozostałym zakresie skarga podlegała oddaleniu jako nieuzasadniona.

Z uwagi na uwzględnienie skargi jedynie w niewielkim zakresie nie zachodziły podstawy do zasądzenia kosztów postępowania na rzecz skarżącego (art. 424¹² w zw. z art. 398²¹ i art. 100 k.p.c.). Natomiast wniosek powoda o zasądzenie kosztów nie podlegał rozpoznaniu, ponieważ odpowiedź na skargę złożona została po terminie przewidzianym w art. 424¹² w zw. z art. 398⁷ k.p.c.